

ĐẠI HỌC THEO MÔ HÌNH DOANH NGHIỆP: HƯỚNG ĐI MỚI CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP VIỆT - HUNG NHẪM GẮN ĐÀO TẠO VỚI THỊ TRƯỜNG LAO ĐỘNG VÀ SỰ PHÁT TRIỂN KINH TẾ XÃ HỘI

KIỀU HƯNG - Email: kieuhung110876@gmail.com

NGUYỄN THỊ DUNG - Email: dung3h.viu@gmail.com

Trường Đại học Công nghiệp Việt - Hung

Tóm tắt: Đại học theo mô hình doanh nghiệp là khái niệm được dùng để nói đến các trường đại học tích cực, tiên phong trong tìm cơ hội thương mại hóa các ý tưởng, kết nối hiệu quả tri thức khoa học với phát triển và tạo ra giá trị kinh tế; sử dụng thế mạnh về nguồn “vốn” của mình là tri thức để phục vụ xã hội, tham gia cùng doanh nghiệp bằng những sản phẩm có tính ứng dụng. Để cập đến vấn đề này, bài viết phân tích rõ: 1/ Khái niệm và đặc điểm trường đại học theo mô hình doanh nghiệp; 2/ Cơ sở để triển khai nhà trường theo mô hình doanh nghiệp; 3/ Những kinh nghiệm bước đầu trong phát triển Trường Đại học Công nghiệp Việt - Hung theo mô hình doanh nghiệp. Theo tác giả bài viết, đại học theo mô hình doanh nghiệp là hướng đi phù hợp, giúp cho các trường đại học thực hiện trách nhiệm xã hội, đáp ứng nhu cầu của người học cũng như nhu cầu của doanh nghiệp và xã hội. Tuy nhiên, việc xây dựng nhà trường theo mô hình doanh nghiệp cũng rất cần đến nhiều yếu tố khác như đầu tư cơ sở vật chất, đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ, giảng viên về chuyên môn nghiệp vụ, đổi mới chương trình, phương pháp đào tạo...

Từ khóa: Đại học; mô hình doanh nghiệp; đào tạo; thị trường lao động.

(Nhận bài ngày 04/6/2017; Nhận kết quả phản biện và chỉnh sửa ngày 10/7/2017; Duyệt đăng ngày 25/7/2017).

1. Đặt vấn đề

Đại học (ĐH) theo mô hình doanh nghiệp đã trở thành một xu thế trong quá trình phát triển, chuyển đổi của giáo dục ĐH hiện nay. Kết quả mà các trường ĐH trong và ngoài nước đạt được đã khẳng định những ưu thế của mô hình này. Trong bối cảnh hiện nay, sự phát triển mạnh mẽ của cuộc cách mạng 4.0 và những đòi hỏi từ thực tiễn của giáo dục trong nước đã đặt ra cho các trường ĐH câu hỏi làm sao để theo kịp trình độ của giáo dục thế giới. Đối với trường ĐH Công nghiệp Việt - Hung (ĐHCN Việt - Hung), để khẳng định vai trò, trách nhiệm xã hội trong đào tạo nguồn nhân lực, phát triển kinh tế-xã hội và giải quyết những bài toán thực tiễn của mình, trường đã từng bước chuyển dần sang nhà trường theo mô hình doanh nghiệp. Trong bài viết này, chúng tôi giới thiệu những nét khái quát về đặc điểm và kinh nghiệm từ thực tế triển khai của nhà trường.

2. Khái niệm và đặc điểm trường đại học theo mô hình doanh nghiệp

ĐH theo mô hình doanh nghiệp (entrepreneurial university) là khái niệm đã xuất hiện từ giữa những năm 1980 của thế kỷ trước. Theo đó, khái niệm này được dùng để nói đến các trường ĐH tích cực, tiên phong trong tìm cơ hội thương mại hóa các ý tưởng, kết nối hiệu quả tri thức khoa học với phát triển và tạo ra giá trị kinh tế; sử dụng thế mạnh về nguồn “vốn” của mình là tri thức để phục vụ xã hội, tham gia cùng doanh nghiệp bằng những sản phẩm có tính ứng dụng.

Trường ĐH theo mô hình doanh nghiệp có một số

đặc điểm sau:

- Chủ động và tích cực vốn hóa tài sản tri thức (capitalization of knowledge), dẹp bỏ ranh giới và thúc đẩy dòng chảy tri thức giữa mình và các tổ chức khác, cụ thể là giới doanh nghiệp và cơ quan quản lý.
- Có tư duy cởi mở về định hướng doanh nghiệp, theo đó định hướng doanh nghiệp không đơn thuần chỉ là tạo ra một hoạt động kinh doanh.
- Có một môi trường tích cực thúc đẩy phát triển các cơ hội, tư duy cũng như hành vi hướng tới tạo ra lợi ích kinh tế.
- Quản lý thành công mối quan hệ phụ thuộc qua lại với giới doanh nghiệp và cơ quan quản lý nhà nước, trong khi vẫn đảm bảo tính độc lập của mình.
- Lãnh đạo nhà trường có quyết tâm mạnh mẽ hướng tới phát triển các năng lực khởi nghiệp trong toàn bộ sinh viên và giảng viên.

Trên cơ sở nghiên cứu, tìm hiểu và tiếp thu kinh nghiệm từ các trường ĐH đi trước trong phát triển nhà trường theo mô hình doanh nghiệp, trường ĐHCN Việt - Hung xác định nhà trường theo mô hình doanh nghiệp vừa là mục tiêu, vừa là động lực phát triển của trường trong bối cảnh mới hiện nay. Từ thực tế cho thấy nếu như các trường ĐH khác phát triển theo mô hình doanh nghiệp khi đã thực sự đủ mạnh, khẳng định được vị trí của mình đối với xã hội, thì trường ĐHCN Việt - Hung lại phát triển theo mô hình doanh nghiệp khi vị thế, nguồn lực và ảnh hưởng xã hội của mình còn hạn chế - Đây chính là điểm khác biệt và cũng là khó khăn, thách thức

trong quá trình triển khai của nhà trường.

Quan điểm về nhà trường ĐH theo mô hình doanh nghiệp là phải thực hiện được 3 điều sau:

Thứ nhất, chính nhà trường với tư cách là một tổ chức, trở thành doanh nghiệp;

Thứ hai, các thành viên của nhà trường (giảng viên, sinh viên, nhân viên) chuyển mình bằng cách nào đó để trở thành những doanh nhân;

Thứ ba, sự tương tác giữa nhà trường với môi trường, khớp nối cơ cấu giữa nhà trường với khu vực theo mô hình doanh nghiệp. Các quan điểm nêu trên có quan hệ chặt chẽ với nhau, trong đó yếu tố trước là tiền đề thực hiện yếu tố sau; cả ba là điều kiện cần và đủ để nhà trường trở thành trường ĐH theo mô hình doanh nghiệp và đồng thời tạo ra một nền văn hóa doanh nghiệp trong nhà trường.

Mô hình Trường ĐHCN Việt - Hưng hướng tới là mô hình nhà trường cải cách có tính hai mặt, đó là: *Nhà trường giáo dục mới* và *Nhà trường doanh nghiệp*.

Nhà trường giáo dục mới được hình thành trên cơ sở nhà trường truyền thống đổi mới mục tiêu, nội dung, chương trình, phương pháp đào tạo theo hướng gần đào tạo với phát triển kinh tế - xã hội, với việc làm và thị trường lao động. Nhà trường giáo dục mới đòi hỏi các cá nhân phải đổi mới tư duy, phương pháp làm việc, nâng cao năng lực thực tiễn, chịu trách nhiệm cá nhân và cam kết hoàn thành công việc được giao. Nhà trường này thực hiện bảo đảm công việc và lương theo ngạch bậc cho những cá nhân đáp ứng được yêu cầu của nhà trường.

Nhà trường doanh nghiệp được hình thành trên cơ sở các nguồn lực của nhà trường truyền thống nhưng được tổ hợp và cấu trúc lại, mà hạt nhân là các trung tâm hoạt động như những doanh nghiệp. Nó hoạt động theo cơ chế hạch toán phụ thuộc, tiếp nhận toàn bộ nhân lực của nhà trường giáo dục mới, nhân lực dôi dư từ nhà trường truyền thống và sinh viên vào làm việc. Nó là nơi chuyển hóa cán bộ, giảng viên, nhân viên, sinh viên dần trở thành các doanh nhân; đồng thời, tạo ra thu nhập tăng thêm cho các cá nhân tùy vào sự đóng góp và việc tạo ra giá trị tăng thêm của mỗi người.

Nhà trường giáo dục mới và *Nhà trường doanh nghiệp* không phải là hai nhà trường và càng không phải là hai nhà trường hoạt động độc lập, mà khái niệm này được dùng để chỉ hai mặt hoạt động đồng thời của nhà trường theo mô hình doanh nghiệp mà Trường ĐHCN Việt - Hưng đang xây dựng. Một mặt, nó thực hiện các nhiệm vụ của một nhà trường truyền thống với nhiệm vụ là giảng dạy và nghiên cứu khoa học; mục tiêu hướng tới là lưu giữ tri thức, truyền thụ tri thức và sáng tạo tri thức mới. Mặt khác, nhà trường này đồng thời thực hiện nhiệm vụ mới mà đời sống xã hội đặt ra và yêu cầu, đó là tham gia tạo việc làm và tăng năng suất, "tích hợp giữa nhiệm vụ phát triển tri thức xã hội với phát triển giá trị kinh tế". Thông qua các trung tâm thuộc bộ môn, đơn vị trực thuộc (hoạt động như những doanh nghiệp) để đưa các sản phẩm tri thức mình tạo ra đến gần và từng bước đáp ứng nhu cầu thực tiễn, đẩy nhanh khả năng ứng dụng của những sản phẩm đó. Hai mặt này

có quan hệ chặt chẽ lẫn nhau, thông qua nhau để cùng phát triển. Thông qua hoạt động của mình, nhà trường doanh nghiệp sẽ hiện thực hóa tri thức khoa học và kết quả nghiên cứu của nhà trường giáo dục mới, đưa sản phẩm tri thức đến với đời sống xã hội; còn nhà trường giáo dục mới nhờ có nhà trường doanh nghiệp tiếp tục có động lực nâng cao hiệu quả hoạt động sáng tạo tri thức khoa học của mình.

Để thực hiện mục tiêu là nhà trường đạt các tiêu chí của một doanh nghiệp và có 80% thành viên của nhà trường (giảng viên, sinh viên, nhân viên) hoạt động như những doanh nhân, một trong những giải pháp quan trọng đã được nhà trường thực hiện là thành lập các trung tâm thuộc bộ môn hoặc đơn vị trực thuộc theo lĩnh vực chuyên môn của mình (hoạt động như những doanh nghiệp). Tại các khoa đào tạo, mỗi trường bộ môn đồng thời là một giám đốc trung tâm, còn đối với các đơn vị hành chính thì giám đốc trung tâm chính là trưởng các đơn vị. Hỗ trợ các trung tâm trong hoạt động dưới góc độ của *Nhà trường doanh nghiệp* là viện nghiên cứu và hỗ trợ phát triển của nhà trường. Tính đến nay, toàn trường đã thành lập 13 trung tâm thuộc bộ môn và 03 trung tâm thuộc đơn vị hành chính.

- Cơ chế hoạt động của trung tâm là hạch toán phụ thuộc.

- Vai trò của trung tâm là:

+ Tạo việc làm và giải quyết việc làm phù hợp cho viên chức và sinh viên, tạo ra thu nhập tăng thêm cho các cá nhân; đồng thời, thực hiện hỗ trợ hoạt động khởi nghiệp và chịu trách nhiệm trong vấn đề việc làm cho sinh viên tốt nghiệp;

+ Tạo lập tinh thần doanh nhân và khuyến khích khởi nghiệp trong giảng viên, nhân viên và sinh viên. Là nơi để chuyển hóa cán bộ, giảng viên, nhân viên, sinh viên dần trở thành các doanh nhân;

+ Tạo cơ hội thực hành, thực tập, thực tế để mỗi cá nhân nâng cao năng lực thực tiễn; gắn học với làm và để làm được việc, khắc phục những hạn chế của mô hình thực hành, thực tập ảo hay tình trạng học chay, học không gắn với hành;

+ Thiết lập, triển khai các dạng liên kết giữa nhà trường và doanh nghiệp; phát triển và mở rộng mạng lưới liên kết doanh nghiệp;

+ Là cầu nối giữa sinh viên với doanh nghiệp, với người sử dụng lao động; tiếp cận được với thực tế sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp; sinh viên đáp ứng tốt hơn yêu cầu của thị trường lao động, từ đó dễ dàng tiếp cận cơ hội việc làm phù hợp với chuyên môn đào tạo.

Thực tế cho thấy, trong giai đoạn hiện nay với sự phát triển mạnh của cách mạng 4.0, so với các trường ĐH thì khối các doanh nghiệp đang nắm giữ những lợi thế về công nghệ, kĩ thuật hiện đại. Vì vậy, để gần gũi với thị trường lao động và việc làm, trường ĐH phải gần với doanh nghiệp, chủ động đến với doanh nghiệp, cùng doanh nghiệp như là người đồng hành của quá trình đào tạo và huấn luyện kĩ năng nghề nghiệp. Trong mối quan hệ này, "doanh nghiệp đóng vai trò đòn bẩy, kích thích sáng tạo và chuyển giao công nghệ, tiếp nhận sản phẩm đào tạo, đồng thời là nơi cung cấp thêm

nguồn lực vật chất cũng như tài chính cho nhà trường. Ngược lại, các trường ĐH là nơi sáng tạo ra tri thức mới và tìm tòi giải pháp cho các vấn đề mà thực tế đặt ra cho các doanh nghiệp bên cạnh vai trò truyền thống là nguồn cung ứng cho nhu cầu về nguồn nhân lực chất lượng cao”.

Tuy nhiên, thay bằng việc các trường “mạnh ai nấy làm” trong gắn kết với doanh nghiệp, thậm chí có sự cạnh tranh gay gắt giữa các trường, thì các trường ĐH nên phối hợp với nhau, cùng hỗ trợ nhau để phát huy và khai thác lợi thế so sánh của mình trong quan hệ gắn kết doanh nghiệp nhằm “thúc đẩy sự tương tác và tích hợp các giá trị hàn lâm học thuật với giá trị kinh tế”.

Nhận thấy nguồn nhân lực khởi nghiệp chính là nhân tố tạo ra diện mạo mới làm thay đổi phương thức sản xuất cũng như phương thức lao động ở khu vực nông nghiệp, nông thôn. Vì vậy, song song với việc thành lập và triển khai hoạt động của các trung tâm như những doanh nghiệp, Trường ĐHCN Việt - Hưng đồng thời thực hiện những giải pháp hỗ trợ để từng bước vận hành hiệu quả nhà trường theo mô hình doanh nghiệp mà một trong số đó là triển khai chương trình chung tay xây dựng nông thôn mới và đổi mới chương trình đào tạo. Với chủ trương gắn liền công tác đào tạo của nhà trường với phát triển kinh tế - xã hội của địa phương, trường ĐHCN Việt-Hưng là một trong số những trường ĐH đầu tiên thực hiện chương trình nông thôn mới theo Quyết định phê duyệt “Chương trình chung tay xây dựng nông thôn mới” được sự đồng thuận và đánh giá cao của lãnh đạo các cấp chính quyền với mục tiêu “Đào tạo các cấp trình độ cho con em nhân dân thuộc các xã nông nghiệp trên địa bàn Thành phố Hà Nội, đáp ứng mục tiêu chuyển dịch cơ cấu kinh tế, công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn; Đào tạo thế hệ chủ doanh nghiệp mới nhằm hình thành và phát triển doanh nghiệp vừa và nhỏ ở nông thôn, thực hiện chương trình khởi nghiệp; Tham gia vào quá trình đào tạo chuẩn hóa cán bộ địa phương”. Đích đến của chương trình này là tạo ra “người lao động mới” - những người ngoài khả năng tự tạo việc làm cho mình còn có khả năng tạo việc làm cho người khác, biết cách tạo lập doanh nghiệp, có các kĩ năng lãnh đạo, quản lí phù hợp với kinh tế thị trường. Địa bàn mà chương trình này hướng tới là địa bàn nông thôn, nơi đang diễn ra sự chuyển dịch mạnh mẽ về cơ cấu kinh tế từ nông nghiệp sang công nghiệp dịch vụ, nhằm đáp ứng nguồn nhân lực cho các địa phương. Về kinh phí, tùy theo đối tượng cụ thể, khi tham gia các chương trình đào tạo sẽ được nhà trường hỗ trợ từ 30% đến 100% học phí theo khung học phí của nhà nước; tổng kinh phí dự kiến để thực hiện chương trình này khoảng trên 100 tỉ đồng (trong vòng 10 năm).

Về đổi mới chương trình và phương pháp đào tạo, hướng tới việc giúp sinh viên phát triển kiến thức lí thuyết và kĩ năng thực hành thông qua hệ thống đào tạo định hướng ứng dụng cao. Chương trình hướng đến mục tiêu hội tụ ba năng lực gồm năng lực kĩ thuật - năng lực quản lí - tài năng doanh nghiệp ở mỗi sinh viên. Chương trình ươm tạo các nhà chuyên môn, nhà lãnh đạo quản lí tiềm năng cho tương lai, đáp ứng yêu cầu của quốc gia khởi

ngiệp và phù hợp với điều kiện nền kinh tế thị trường hội nhập sâu rộng với thế giới. Sinh viên ngoài việc học tập trên lớp sẽ tham gia hoạt động tại các trung tâm khởi nghiệp của nhà trường và hoàn thành chương trình huấn luyện nghề nghiệp tại các doanh nghiệp đúng với chuyên môn được đào tạo. Trên cơ sở mạng lưới liên kết các doanh nghiệp, hình thành nên một mạng lưới các trợ giảng cấp cao là người của doanh nghiệp để hỗ trợ sinh viên trong suốt chương trình huấn luyện. Mỗi quan hệ mật thiết giữa sinh viên - trợ giảng cấp cao - chủ doanh nghiệp là cơ sở của quan hệ nhà trường doanh nghiệp. Với cách đào tạo này, sinh viên luôn biết học để làm gì và làm để hiểu hơn những gì được học. Nhờ vậy, sinh viên sớm thích ứng và đáp ứng được các yêu cầu của doanh nghiệp, từ đó có được việc làm phù hợp với chuyên môn đào tạo sau khi tốt nghiệp.

3. Cơ sở để triển khai nhà trường theo mô hình doanh nghiệp

Cùng với sự phát triển của cách mạng khoa học công nghệ và kinh tế tri thức, toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế về giáo dục đã chi phối mạnh mẽ đến sự phát triển của giáo dục ĐH và xu hướng đổi mới giáo dục ĐH trên thế giới; nguồn nhân lực có chất lượng cao về trí tuệ và kĩ năng đã trở thành lợi thế cạnh tranh quyết định sự phát triển. Trong xu thế của tự chủ ĐH, giáo dục và đào tạo ngày càng gắn bó trực tiếp với sự phát triển kinh tế, xã hội, khoa học công nghệ; tính chất dịch vụ và cung ứng dịch vụ giáo dục, đào tạo ngày càng tăng lên. Thực tế cho thấy, giáo dục ĐH hiện nay đang “đứng trước những thách thức chưa có tiền lệ trong việc xác định lại tôn chỉ mục tiêu, vai trò, tổ chức và phạm vi ảnh hưởng của mình đối với xã hội và nền kinh tế”. Nhiều ý kiến chuyên gia cho rằng “đã xuất hiện những nguy cơ khiến trường ĐH đánh mất chỗ đứng của mình trong xã hội và nền kinh tế nếu không kịp thay đổi”.

Trong nước, những năm qua, Đảng và Nhà nước đã có nhiều chủ trương, chính sách đổi mới giáo dục ĐH nhằm theo kịp sự phát triển của giáo dục ĐH thế giới, góp phần khẳng định vai trò “quốc sách hàng đầu” trong phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Trước yêu cầu của thực tiễn, quyền tự chủ của các trường ĐH ngày càng được mở rộng, việc kiểm định và phân tầng ĐH với những tiêu chuẩn đánh giá ngày càng tiệm cận các chuẩn mực quốc tế nhiều hơn, yêu cầu gắn kết giữa đào tạo với việc làm, với thị trường lao động, với sự phát triển kinh tế - xã hội địa phương ngày càng cấp thiết hơn,... đã đặt ra cho các trường ĐH nhiều khó khăn, thách thức. Cụ thể như sau:

- Tự chủ ĐH, trong đó có tự chủ về tài chính dẫn tới phần kinh phí đầu tư của Nhà nước sẽ giảm dần, tiến tới không còn đặt ra những thách thức về việc làm, việc làm thay thế, cũng như kinh phí để tái đầu tư cơ sở vật chất phục vụ đào tạo;

- Việc kiểm định và phân tầng ĐH là yêu cầu bắt buộc đối với các trường ĐH trong đào tạo, chỉ khi khẳng định được vị trí của mình thì các trường mới có thể tiếp tục tồn tại và phát triển.

- Vấn đề gắn đào tạo với việc làm, với thị trường lao động và sự phát triển kinh tế - xã hội nhìn chung triển

khai chưa hiệu quả và có mặt còn hạn chế. Việc tổ chức đào tạo chưa thực sự xuất phát từ nhu cầu, xu hướng của thị trường lao động. Việc xây dựng môi trường thực học, thực hành gắn với thực tế cho sinh viên chưa được chú trọng, thiếu sự liên kết giữa nhà trường với mạng lưới doanh nghiệp trong tổ chức đào tạo và sắp xếp việc làm cho sinh viên sau khi tốt nghiệp,... trong khi những điều này hiện đang được xem là sứ mệnh và trách nhiệm của trường ĐH.

- Tình trạng sinh viên thất nghiệp sau khi ra trường ngày càng có xu hướng tăng, nguyên nhân là do khoảng cách giữa việc đào tạo của trường ĐH và những gì xã hội thực sự cần. Vấn đề sinh viên không đáp ứng được yêu cầu của nhà tuyển dụng, của thị trường việc làm ngày càng đa dạng hay khó khăn trong tìm kiếm cơ hội việc làm phù hợp với ngành nghề, chuyên môn được đào tạo đang là yêu cầu mà xã hội đang đặt ra cho các trường phải có hướng giải quyết.

- Cạnh tranh trong giáo dục đào tạo, đặc biệt là thị trường tuyển sinh, thị trường việc làm, quan hệ doanh nghiệp trong bối cảnh hội nhập về giáo dục đang là sức ép lớn đòi hỏi phải phá vỡ những quan niệm, rào cản trong nhận thức để chuẩn bị và thích nghi với các xu hướng vận động mới của nền kinh tế.

Như vậy, có thể thấy những yếu tố nêu trên là động lực thúc đẩy các trường ĐH từ nhà trường truyền thống (giảng dạy và nghiên cứu khoa học) chuyển dịch sang nhà trường ĐH theo mô hình doanh nghiệp (bổ sung sứ mệnh sáng tạo, phát triển các giá trị và lợi ích kinh tế). Trong đó, nhấn mạnh sự tham gia ngày càng tích cực và chủ động hơn của các trường ĐH vào quá trình không ngừng đổi mới sáng tạo phát triển các giá trị và tạo ra lợi ích kinh tế, từ đó thúc đẩy phát triển xã hội.

Trường ĐHCN Việt - Hưng là trường ĐH trực thuộc Bộ Công Thương, qua 40 năm hình thành và phát triển, với công sức, trí tuệ, tâm huyết của nhiều thế hệ lãnh đạo, cán bộ, viên chức và sinh viên, nhà trường luôn hoàn thành tốt nhiệm vụ của mình trong từng giai đoạn, góp phần đào tạo nguồn nhân lực cho sự nghiệp xây dựng, phát triển đất nước với gần 50.000 kỹ sư, cử nhân, kỹ thuật viên các khối ngành công nghệ, công nghệ kỹ thuật và kinh tế. Trong bối cảnh hiện nay, trước những yêu cầu, đòi hỏi và thách thức mới đang đặt ra của giai đoạn hội nhập sâu rộng, đặc biệt khi cả xã hội đang chuyển mình hướng đến mục tiêu cá nhân khởi nghiệp và quốc gia khởi nghiệp, để bắt nhịp và đồng hành cùng sự phát triển của cả hệ thống nói chung, ngành Công Thương nói riêng, lãnh đạo và tập thể giảng viên nhà trường xác định phải cải cách tổng thể nhà trường thành trường ĐH theo mô hình doanh nghiệp.

4. Những kinh nghiệm bước đầu trong phát triển Trường Đại học Công nghiệp Việt - Hưng theo mô hình doanh nghiệp

4.1. Xây dựng văn hóa mới phù hợp với nhà trường theo mô hình doanh nghiệp

Qua kinh nghiệm cải cách và chuyển đổi mô hình trường ĐH cho thấy văn hóa của tổ chức mà hạt nhân là truyền thống - thói quen - quan niệm - cách nhìn nhận của các thành viên có ảnh hưởng rất lớn, nó chi phối mối

quan tương tác giữa các cá nhân trong tổ chức với nhau và với xã hội, qua đó tạo nên các chuẩn mực đạo đức trong tổ chức.

Tuy nhiên, nhiều nghiên cứu đã chỉ ra rằng văn hóa nội bộ của tổ chức, "xung đột quan điểm về tích hợp giá trị khoa học, hàn lâm với giá trị kinh tế, sự phản ứng trước những thay đổi của tổ chức khi triển khai các mô hình và cơ chế quản lý mới là những lực cản đáng kể đến quá trình đổi mới trường ĐH theo mô hình định hướng doanh nghiệp"; nó được xem là "kẻ phá bĩnh ngầm" khiến cho các trường ĐH "thay vì cải cách để làm thay đổi trường ĐH, thì các trường ĐH lại thay đổi sự cải cách và do đó, các cuộc cải cách vẫn cứ diễn ra triền miên từ năm này qua năm khác".

Nhận thức rõ điều này, Trường ĐHCN Việt - Hưng tiến hành xây dựng nền văn hóa định hướng doanh nghiệp, mạnh dạn sàng lọc và loại bỏ những yếu tố không còn phù hợp với mô hình mới. Xác lập và tạo dựng các chuẩn mực cho các mối quan hệ ứng xử trong và ngoài nhà trường để mỗi cán bộ, viên chức và sinh viên đoàn kết, quyết tâm, đồng thuận cùng nhau thực hiện. Xét trên cơ sở mối quan hệ, văn hóa tổ chức của nhà trường hướng tới gồm 6 thành tố: (1) Sự tương tác giữa các cán bộ viên chức trong trường, (2) Sự tương tác giữa các sinh viên trong trường, (3) Sự tương tác giữa cán bộ và sinh viên nhà trường, (4) Sự tương tác của cán bộ trường với phụ huynh, (5) Sự tương tác của cán bộ trường với xã hội, (6) Sự tương tác giữa các sinh viên với xã hội. Các thành tố này sẽ chi phối "ngầm" mọi hoạt động của trường. Một khi cải cách diễn ra, ở một bước nào đó mà không phù hợp với một trong sáu thành tố trên thì sẽ có nguy cơ bị thất bại.

4.2. Bồi dưỡng tinh thần doanh nhân và khởi nghiệp cho đội ngũ cán bộ giảng viên

Cải cách nhà trường nhằm chuyển đổi từng bước từ nhà trường truyền thống sang nhà trường theo mô hình doanh nghiệp là vấn đề tất yếu khách quan trong xu hướng phát triển của giáo dục ĐH. Tuy nhiên, quá trình này cần phải được chuẩn bị trên nhiều phương diện, trước hết là nhận thức và hành động của mỗi thành viên. Về mặt nhận thức, đa phần cán bộ, giảng viên vẫn mang nặng tư duy của nhà trường truyền thống với hoạt động chủ yếu là giảng dạy, nghiên cứu khoa học nhằm truyền thụ và sáng tạo tri thức, thiếu tư duy kinh tế trước hết là tinh thần doanh nhân, tư duy và kỹ năng kinh doanh. Đối với sinh viên, chủ yếu vẫn là tích lũy tri thức và học để xin việc làm. Nhằm khắc phục hạn chế này, Trường ĐHCN Việt - Hưng đã coi trọng việc tổ chức các hoạt động tuyên truyền, các chương trình giáo dục, bồi dưỡng cho đội ngũ của mình để xóa bỏ tâm lý ngại thay đổi ở mỗi cá nhân, hình thành khả năng tư duy doanh nhân và kỹ năng doanh nghiệp, khả năng thích ứng với mô hình mới. Đối với giám đốc các trung tâm, tập trung đào tạo bồi dưỡng nâng cao năng lực điều hành, quản lý trung tâm theo mô hình doanh nghiệp; làm nổi bật năng lực của người giám đốc là linh hoạt, trung thực, sáng tạo, trách nhiệm, đạo đức và nhạy cảm, làm cho trung tâm thực sự trở thành nơi chuyển hóa đội ngũ thành những

doanh nhân. Đối với sinh viên, bên cạnh rèn luyện đạo đức nghề nghiệp, kỉ luật lao động, tác phong công nghiệp, đã tập trung vào bồi dưỡng hướng tới thay đổi tư duy cũ, đó là từ học để đi xin việc làm sang học để khởi nghiệp cho chính bản thân và tạo ra việc làm cho mọi người, hình thành các thể hệ doanh nhân tương lai tại các địa phương sau khi ra trường.

4.3. Có cơ chế, chính sách tạo động lực

Tạo động lực, về bản chất có ý nghĩa to lớn, nó góp phần khuyến khích, động viên cá nhân nỗ lực làm việc để tăng chất lượng đầu ra của tổ chức. Đối với nhà trường ĐH, nó đòi hỏi lãnh đạo, đơn vị quản lí phải lựa chọn, sử dụng các chính sách phù hợp tác động vào những yếu tố thúc đẩy của cán bộ giảng viên, từ đó kích thích họ nỗ lực, đóng góp hết mình vào việc hoàn thành mục tiêu của nhà trường.

Quá trình chuyển đổi từ nhà trường truyền thống sang nhà trường theo mô hình doanh nghiệp vốn dĩ gặp nhiều khó khăn lại bị cản trở bởi những ràng buộc của cơ chế cũ, thói quen cũ... Vì vậy, để thúc đẩy nhanh hơn việc chuyển đổi và vận hành nhà trường theo mô hình doanh nghiệp là ban hành và thực hiện đồng bộ các chính sách về thu nhập, môi trường làm việc đối với các cá nhân; cơ chế phối hợp, quy chế tổ chức hoạt động của các trung tâm, quy định về quyền tự chủ trung tâm; quy định chức năng nhiệm vụ và vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của từng cấp quản lí; cơ chế phối hợp và tạo dựng niềm tin với doanh nghiệp. Ngoài ra, việc xây dựng nhà trường theo mô hình doanh nghiệp còn cần đến nhiều yếu tố khác như đầu tư cơ sở vật chất, đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ, giảng viên về chuyên môn nghiệp vụ, đổi mới chương trình, phương pháp đào tạo... Khi đã có sự chuẩn bị tốt về những yếu tố này thì việc chuyển đổi mô hình chắc chắn sẽ thành công.

5. Kết luận

Như vậy, có thể thấy, ĐH theo mô hình doanh

nh nghiệp là hướng đi phù hợp hiện nay cho các trường ĐH. Nó không chỉ đơn thuần giúp cho các trường khẳng định mình và thực hiện trách nhiệm xã hội, mà còn đáp ứng được nhu cầu của người học (người lao động), nhu cầu của của doanh nghiệp, xã hội (với tư cách người sử dụng lao động). Tuy nhiên, việc xây dựng nhà trường theo mô hình doanh nghiệp ngoài các yếu tố đã nêu, còn cần đến nhiều yếu tố khác như đầu tư cơ sở vật chất, đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ, giảng viên về chuyên môn nghiệp vụ, đổi mới chương trình phương pháp đào tạo,... chỉ khi có sự chuẩn bị tốt về những yếu tố này thì việc chuyển đổi mô hình chắc chắn thành công.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Ban Chấp hành Đảng bộ Trường Đại học Công nghiệp Việt-Hung, (2017), *Chương trình hành động số 29/CTr-ĐUVH*, (tài liệu lưu hành nội bộ).
- [2]. Ban Chấp hành Đảng bộ Trường Đại học Công nghiệp Việt-Hung, (2017), *Nghị quyết số 06/NQ-ĐUVH*, (tài liệu lưu hành nội bộ).
- [3]. Cảnh Chí Dũng, (2012), *Mô hình tạo động lực trong các trường Đại học công lập*, www.tapchicongsan.org.vn/Home/Tri-thuc-viet-nam/Tri-thuc/2012/17378/Mo-hinh-tao-dong-luc-trong-cac-truong-dai-hoc-cong-lap.aspx.
- [4]. Vũ Tiến Dũng, (2016), *Một số giải pháp tăng cường liên kết đào tạo giữa trường đại học và doanh nghiệp*, Tạp chí Lí luận Chính trị, (5), tr 56 - 60.
- [5]. Đảng Cộng sản Việt Nam, (2013), *Nghị quyết số 29/NQ-TƯ của Hội nghị lần thứ tám Ban Chấp hành Trung ương khóa XI*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [6]. Trần Thọ Đạt, Doãn Hoàng Minh, (2016), *Đại học theo mô hình doanh nghiệp và khả năng áp dụng tại Đại học Kinh tế Quốc dân*, Tạp chí Kinh tế & Phát triển, (223), tr 10 - 19.

THE ENTREPRENEURIAL UNIVERSITY: A NEW DIRECTION OF VIET- HUNG INDUSTRIAL UNIVERSITY AIMING AT LINKING TRAINING TOWARDS LABOUR MARKET AND SOCIO- ECONOMIC DEVELOPMENT

Kieu Hung - Email: kieuhung110876@gmail.com
 Nguyen Thi Dung - Email: dung3h.viu@gmail.com
 Viet - Hung Industrial University

Abstract: *The entrepreneurial university is a term referring to active universities, being pioneer in finding commercial opportunities for ideas, effectively linking scientific knowledge to develop and create economic value; Using "capital" strength of knowledge to serve society, join into the enterprises with applicable products. Referring to this issue, the article clearly analyzes: 1/ The concept and characteristics of the entrepreneurial university; 2 / Background for deploying the entrepreneurial university; 3 / Initial experience in developing Viet- Hung Industrial University towards the entrepreneurial model. According to the author, the entrepreneurial university is the right direction, help universities fulfill social responsibility, meet the needs of learners, business and society as well. However, development of this university model also needs lots of other factors such as investment into facilities, training and retraining of staff and lecturers on professional knowledge, renewal of program and training methods...*

Keywords: *University; entrepreneurial model; training; labour market .*